

© 16/06/2020, 10:07 MM

Δύο ποιήματα

Του **Θ. Π. Ζαφειρίου** // *

“

(Μικρός πρόλογος)

Γερμανοί στρατιώτες του στρατού κατοχής στην Ελλάδα (1941-1944). Υπαρκτά πρόσωπα και εν μέρει φανταστικά γεγονότα, που εδράζονται όμως σε πραγματικά περιστατικά. Είναι γεγονός ότι έγιναν πολλές σφαγές από τους Γερμανούς κατακτητές. Χωριά παραδόθηκαν στις φλόγες και το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού τους εκτελέστηκε. Παρόλα αυτά υπήρξαν Γερμανοί στρατιώτες, που έσωσαν κόσμο. Ο Αργύρης Σφουντούρης εξιστορώντας στην τηλεόραση αλλά και στη βιογραφία του (Πάτρικ Ζάιμπελ, «Θα μείνω για πάντα εκείνο το τετράχρονο αγόρι», μετ. Παναγιώτης Μούκας, εκδ. Βεργίνα, Αθήνα 2018) τη Σφαγή του Διστόμου (10 Ιουνίου 1944), αναφέρεται σε Γερμανούς, που μπαίνοντας στα σπίτια, προειδοποιούσαν τους ενοίκους με τη χαρακτηριστική κίνηση του δείκτη πάνω στη μύτη. Έτσι τούς έκαναν νόημα να σωπάσουν και να κρυφτούν. Έτσι σώθηκε κι ο ίδιος στα τέσσερά του χρόνια ενώ οι γονείς του δολοφονήθηκαν. Ο Πάνος Νικολαΐδης στο βιβλίο του «Ένας διασωθείς αφηγείται» (έκδοση Δημοτικού Μουσείου Καλαβρυτινού Ολοκαυτώματος, Καλάβρυτα 2014) αφηγείται ότι κατά τη Σφαγή των Καλαβρύτων (13 Δεκεμβρίου 1943), στο σχολείο, όπου είχαν κλείσει οι Γερμανοί τα γυναικόπαιδα, όταν πήραν τους άντρες για εκτέλεση, αν κάποιος, κατά πάσα πιθανότητα Γερμανός αξιωματικός, δεν έδινε εντολή να ανοίξει η πόρτα, θα είχαν όλα πεθάνει από τους καπνούς της πυρπολημένης πόλης.

Σ' αυτούς τους άγνωστους και αγνοημένους και από τα δύο κράτη (Ελλάδα και μεταπολεμική Δ. Γερμανία) Γερμανούς θα αφιέρωνα φαντάζομαι και ο Καρυωτάκης στίχους, σαν εκείνους που έγραψε για τους άδοξους ποιητές των αιώνων και τον Μιχαλιό. Εκείνους λοιπόν τους στίχους αντέγραψα κι εγώ μιλώντας «με τον δικό του τρόπο» γι' αυτούς τους Γερμανούς αντιήρωες, τους πραγματικούς αλλά κι έναν υποθετικό καθ' υπερβολήν, αφού ούτε ως ή άλλως τα ρίσκα, που έπαιρναν όλοι αυτοί οι άνθρωποι είχαν έναν και μόνον κοινό παρονομαστή: τον θάνατο. Κι αφού ο Καρυωτάκης, αντιλαμβάνομενος εγκαίρως, πού οδηγούσε την ανθρωπότητα η πλειοψηφούσα σκοτεινή ανθρώπινη φύση, είχε φροντίσει δεκαπέντε χρόνια πριν από τα παραπάνω γεγονότα να αποχωρήσει από την ζωή.

Μπαλάντα για τους άγνωστους στρατιώτες των αιώνων

με τον τρόπο του Κώστα Καρυωτάκη

Το λέγω και θα το ξαναπώ πολλάκις

είναι μεγάλος ποιητής ο Κώστας Καρυωτάκης.

Ανδρέας Εμπειρικός

στον Αργύρη Σφουντούρη

του Διστόμου

και στον Πάνο Νικολαΐδη

των Καλαβρύτων

Από Θεούς κι ανθρώπους αγνοημένοι
εδώ σαν άθλιοι δολοφόνοι σαν ούτε ήρωες εκεί
πεθάναν οι ξένοι στρατιώτες και δεν απομένει
ούτε η μνήμη τους ανώνυμη και ταπεινή.
Οι Έλληνες με του σπαθιού την κόψη τρομερή
των Ολυμπίων Θεών εκδίκηση ποθούνε.
Μα εγώ θα γράψω σαν για ποιητές και μια λυπητερή
μπαλάντα στους στρατιώτες άγνωστοι πού 'ναι.

Αν έζησαν οι Ιταλοί δυστυχημένοι,
οι Γερμανοί αν επέζησαν νεκροί,
η αιώνια κατάρα τούς είναι χαρισμένη.
Κανένας όμως δεν ανιστορεί
και το έρεβος εσκέπασε βαρύ
τους στρατιώτες που οι ανήξεροι μισούνε.
Μα εγώ, που ξέρω, σαν δικαίωση κάνω ιερή
μπαλάντα στους στρατιώτες άγνωστοι πού 'ναι.

Του κόσμου η καταφρόνια τούς βαραίνει
κι αυτοί που από πεθαμένους έφυγαν πιο ωχροί,
από την τραγική μοίρα τους καταδιωγμένοι
από την κάθε άδικη που πήρανε διαταγή,
κι όμως δεν έκαψαν και δεν σκότωσαν στην κατοχή.
Κι έτσι ίσως κάποιος, που έσωσαν, τους θυμηθούνε.
Γι' αυτούς γράφω, που κινδυνέψαν ίσως πιο πολύ,
μπαλάντα στους στρατιώτες άγνωστοι πού 'ναι.

Και κάποτε οι μελλούμενοι καιροί
«Ποιος άγνωστος στρατιώτης» θέλω να πούνε
αντέγραψε από έναν μεγάλο ποιητή
και μια μπαλάντα για στρατιώτες άγνωστοι πού 'ναι»

Φρίτς όπως Μιχαλιός

με τον τρόπο του Κώστα Καρυωτάκη

Τον Fritz τον πήρανε στρατιώτη.
Καμαρωτά ξεκίνησε κι ωραία
από τη Γερμανία μ' όλη του τη νιότη.
Έμαθε το Heil Hitler και το επ' ώμου
μα είχε να ξεφορτωθεί και μιαν Εβραία,
κι έλεγε «όχι εγώ-το χωριό μου».

Κι απ' το χωριό του στην Αθήνα
αμίλητος στην Ακρόπολη φρουρούσε
τη σβάστικα, που κατέβασαν εκείνα
τα δυο παιδιά, που deutsch nicht sprechen
και δεν κατάλαβαν ότι με Nein! Nein! εννοούσε
«Εγώ μόνο nach Hause θέλω gehen».

Αλλά ο Φρίτς επέθανε, εδώ, στρατιώτης.
Τον εξετέλεσαν χωρίς να τον δικάσουν.
Ήταν, είπαν οι δικοί του, ένας προδότης.
Σαν το μακρύ γερμανικό μα δίχως σβάστικα κοντάρι,
Όταν στο λάκκο πήγαν να τον κατεβάσουν,
Έμοιαζε πια του Μιχαλιού κι εξέιχε το 'να του ποδάρι.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ στο «Fritz όπως Μιχαλιός»

Heil Hitler: Ζήτω ο Χίτλερ!

μα είχε να ξεφορτωθεί και μιαν Εβραία: πρβλ. και την ταινία «Προδοσία», σκην. Κώστα Μανουσάκη, σεν. Άρη Αλεξάνδρου-Κώστα Μανουσάκη, πρωτ. Πέτρος Φυσσούν, Έλλη Φωτίου, 1964. Ένας Γερμανός αξιωματικός στην κατοχή καταδίδει στην Γκεστάπο την Ελληνίδα αυτοκτονεί εκτιθέμενος στα πυρά στρατιωτικής ασκήσεως στο σκοπευτήριο της Καισαριανής (:)

deutsch nicht sprechen: δε μιλώ, δεν ξέρω γερμανικά, όπως θα το έλεγε κάποιος αλλοδαπός με στοιχειώδη ή σπαστά γερμανικά.

Nein! Nein!: Όχι! Όχι! (Μή! Μή!), προσπαθώντας, κατά τη μυθοπλαστική αυτή σκηνή, χωρίς να πυροβολήσει, να αποτρέψει τους Μανώλη Γλέζο και Λάκη Σάντα από το να κατεβάσουν τη γερμανική σημαία, για να μην τιμωρηθεί φυσικά και ο ίδιος.

Εγώ μόνο nach Hause θέλω gehen: όπως θα μίλαγε, ενδεχομένως, ένας Γερμανός σε σύγχυση, ο οποίος θα είχε μάθει μερικές ελληνικές λέξεις στην κατοχή. Η πλήρης πρόταση στα γερμανικά θα ήταν "Ich will nur nach Hause gehen": Εγώ θέλω μόνο να πάω στο σπίτι μου (στην πατρίδα μου, στο χωριό μου).

* **Θ. Π. Ζαφειρίου** γεννήθηκε στην Αθήνα το 1952. Κατάγειται από τη Λάρισα. Σπούδασε νομικά στην Αθήνα και στο Ρέγκενσμπουργκ της Γερμανίας. Εργάστηκε στο Υπουργείο Εξωτερικών. Έχει εκδώσει δεκαοκτώ ποιητικές συλλογές. Ποιήματά του έχουν μεταφραστεί στα γαλλικά, γερμανικά, σουηδικά και αλβανικά.

Περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να βρείτε στην ιστοσελίδα του: zaphiriouthedodoros.com/